

dr hab. Bartosz Frączek prof. UJD

Częstochowa 05.05.2022

Katedra Malarstwa

Wydział Sztuki

Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy

im. Jana Długosza w Częstochowie.

dziedzina sztuki

dyscyplina sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki

Recenzja rozprawy doktorskiej oraz dorobku artystycznego
Pana mgr Marcina Ziółkowskiego sporządzona
w związku z przewodem doktorskim
w dziedzinie sztuki
w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki
wszczętym przez Radę Wydziału Artystycznego UMCS w Lublinie.

Przesłana dokumentacja:

1. Egzemplarz pracy doktorskiej w formie papierowej.
2. Link otrzymany drogą mailową odsyłający do wcześniejszej twórczości artystycznej oraz krótkiego bio Pana mgr Marcina Ziótkowskiego.

Podstawowe dane o doktorancie i aktywność wystawiennicza:

Mgr Marcin Ziótkowski urodził się w roku 1967 w Świdniku. W roku 2009 rozpoczął studia stacjonarne na kierunku grafika na Wydziale Artystycznym UMCS w Lublinie. Studia te ukończył w roku 2015 dyplomem w pracowni prof. Jana Ferenca. Następnie prowadził zajęcia z rysunku w charakterze wolontariusza, na studiach podyplomowych. Zajmuje się malarstwem, rysunkiem, rzeźbą oraz grafiką projektową. Od roku 2000 prowadzi małą firmę zajmującą się techniką biurową i poligraficzną. Mgr Marcin Ziótkowski posiada również wykształcenie Technologa Produkcji Lotniczej.

Do tej pory zrealizował 10 wystaw indywidualnych w tym 5 od czasu ukończenia studiów.

Dwie z nich miały miejsce poza granicami kraju (Francja, Luksemburg).

Wziął udział w 6 wystawach zbiorowych (wszystkie organizowane były przez galerię „Stalowa” w Warszawie),

„335” BWA Galeria Sanocka, Styczeń 2022

„328” Galeria Gardzienice, Lublin, Lipiec 2021

„249” Galeria Kont, Lublin, 2019

„akt” Dom kultury LSM Lublin 2018

„Malarstwo, rysunek, rzeźba –Marcin Ziótkowski”, Brodnica „Galeria Radzikowskich”

2017

„Inspiracje” galeria Domu Kultury Wersal (Francja) 2014

„Akt- Marcin Ziótkowski” „Zatarg” Lublin 2014

„Akt- Marcin Ziótkowski” „Kjub” galeria, Luksemburg (Luksemburg) 2013

Bez tytułu ACK Chatka Żaka Lublin

„Marcin Ziótkowski- grafika i malarstwo” galeria Domu Kultury w Świdniku
sierpień 2011

Praca doktorska:

Praca doktorska pt.: „Obrazy niejednoznaczne” przygotowana przez Pana mgr Marcina Ziółkowskiego składa się z części opisowej oraz trzynastu obrazów zrealizowanych w technice olejnej na płótnie o zróżnicowanych rozmiarach dość dużych formatów: 130 x 100 cm 5 sztuk, 160 x 140 cm 3 sztuki, 130 x 150 cm 2 sztuki oraz po jednej sztuce 130 x 120 cm, 110 x 80 cm, 190 x 103 cm. Tytuły obrazów to liczby porządkowe, wielokrotnie uzupełnione o podtytuł jak np.: 315 (*Brak zaangażowania*), 324 (*Gabinet*) czy 322 (*Posiedzenie*). Obrazy zbudowane zostały na podobnych skalach kolorystycznych: szarości i ugrów, z elementami akcentów barwnych w postaci czerni, czerwieni, szmaragdowej zieleni czy błękitów. Prace pomimo zróżnicowania formatów prowadzone są w podobny sposób jednym językiem malarskim, dzięki temu cały zestaw czyta się jako zwartą całość. Autor stosuje przewrotny zabieg umieszczania nagiej sylwetki kobiecej w centrum przedstawienia malarskiego, w celu zwrócenia uwagi na problematykę natury politycznej czy społecznej zawartą w obrazie. Akt kobiecy (choć jak autor pisze: *nagość w jego obrazach ma status artefaktu, a dopiero do godności aktu może podnieść go interpretacja odbiorcy*) nie przedstawia konkretnej osoby ma jedynie na celu przykuwać uwagę widza, wzbudzać natychmiastowe zainteresowanie. Jednocześnie jest punktem odniesienia dla przedstawianej sytuacji, gdzie postać kobieca w przestrzeni politycznej jest w pewnym stopniu odhumanizowana i postrzegana przedmiotowo. Wielokrotnie autor w swej pracy odsyła nas do tekstów angielskiej Historyk Sztuki: Lyndy Nead oraz Sir Kennetha Clarka próbując z nimi polemizować oraz przybliżyć ich myśli dotyczące aktu w kontekście historii sztuki, kultury, ale i feminizmu. Akcja obrazów toczy się w bliżej nieokreślonych wnętrzach, które czasem poprzez wstawienie rozpoznawalnych postaci nabierają realnego wymiaru np.: ławy sejmowe, (w obrazie 322) czy wnętrze szpitala, (w obrazie 315). Należy dodać, że w obejrzanych przeze mnie wcześniejszych pracach pana Ziółkowskiego również pojawiała się tematyka aktu, lecz bez konotacji politycznych. Sam autor w udostępnionych materiałach pisze: *„Od strony techniki i pewnego rodzaju niedopowiedzeń próbuję znaleźć taką formę, która byłaby na tyle interesująca, by absorbować percepcję widza wciągając ją w polemikę”*

Pierwszy ogląd zestawu malarskiego nasunął mi treściowo skojarzenia z pracami prof. Zbyluta Grzywacza członka grupy WPROST z pamiętnej serii zatytułowanej: „Przyjdź precz”, natomiast język plastyczny z pracami

rumuńskiego artysty Adriana Ghenie. (W tle jednej z prac doktorant świadomie używa jego obrazu jako cytatu malarskiego). Świadczy to o znakomitym osadzeniu Pana Ziółkowskiego w tradycji współczesnego malarstwa europejskiego.

Jeśli chodzi o warsztat malarski, to patrząc na recenzowane prace można od razu poczuć „rękę malarza” swobodny gest, szerokie pociągnięcia pędzlem, umiejętnie zestawiane plany i płaszczyzny malarskie, akcenty stosowane z dużym wyczuciem. Zwróciłbym tu jeszcze uwagę na powietrze w obrazach, pomimo ciężkiej i w sumie bardzo przytłaczającej znaczeniowo tematyki obrazy te posiadają swoistą lekkość.

Postaci polskiej sceny politycznej są rozpoznawalne nie tylko przez używane przez autora atrybuty, ale również poprzez świetne uchwycenie charakteru ich twarzy. Autor zwraca uwagę na problemy nękające polską rzeczywistość na przestrzeni ostatnich lat: homofobię, nietolerancję, dewocję, podziały polityczne.

Malowanie obrazów zaangażowanych politycznie nie jest rzeczą prostą, chodzi o to by ich przekaz nie stał się banalny i zbyt dosłowny, a ich treść nie zwyciężyła nad formą, nie stała się trywialnym opisem sytuacji. Najlepszym medium tego typu wypowiedzi artystycznej jest plakat wyrażający się poprzez znak i krótki tekst – hasło. Pan Marcin podjął się zadania bardzo trudnego malując obrazy, ale myślę, że sprostał mu znakomicie. Musiał zadbać nie tylko o to by zapisać językiem malarskim swe przesłanie, ale również o to by sam obraz w sensie kolorystycznym, formalnym i kompozycyjnym stanowił niezależną artystyczną jakość. Widać, że jego podejście do pracy nad zestawem musiało przebiegać wielopłaszczyznowo, komplementarnie, tak by żadna z kart malarskiego pasjansa nie okazała się fałszywa.

Praca pisemna komentuje każdy z obrazów tłumacząc jakie założenia miał autor podczas realizacji płócien, jednak autor zastrzega, że nie chodziło mu o stworzenie przekazu jednoznacznego, lecz zwrócenie uwagi na szereg problemów naszych czasów. Z pracą pisemną zapoznałem się po uprzednim obejrzeniu obrazów, co pozwoliło mi po swojemu interpretować oglądane sytuacje. Wielokrotnie mój odbiór pokrył się z przekazem autora, co utwierdza mnie w przekonaniu, że praca Pana Marcina Ziółkowskiego została wykonana w sposób należyty.

Malowanie obrazów niewygodnych, zaangażowanych politycznie i próby ich wystawiania w przestrzeniach galeryjnych (co niejednokrotnie spotyka się z odmową organizacji wystawy o czym informuje autor w swym krótkim bio) świadczą o jego bezkompromisowości, co jest wielkim atutem u artysty, który wierzy w siłę działania swych prac.

Trzeba zauważyć, że autor nie tylko potrafi znakomicie oddać poprzez język malarski to o czym chce opowiedzieć, ale również w pracy pisemnej interesująco werbalizuje swe przemyślenia dotyczące inspiracji, swego światopoglądu czy założeń formalnych obrazu. Praca pisemna jest dowodem na bardzo szerokie horyzonty i świadomość kulturową o czym świadczą liczne odwołania do wypowiedzi tuzów literatury, malarstwa, filozofii. Obrazy magistra Marcina Ziółkowskiego oglądam z przyjemnością czując, że są namalowane uczciwie, ze szczerością i wysoką kulturą malarską. Na zakończenie dodam, że w swej części pisemnej ujmuje mnie jako malarza następującym zdaniem: „Wierzę, że malarstwem potrafię wyrazić więcej niż słowem”.

Konkluzja:

Na podstawie analizy przedstawionej do oceny pracy doktorskiej Pana magistra Marcina Ziółkowskiego pt.: „Obrazy niejednoznaczne” przygotowanej pod opieką promotorską dr hab. Sławomira Tomana prof. UMCS stwierdzam, iż przedstawiona praca jest oryginalnym dokonaniem artystycznym stanowiącym istotny wkład w dyscyplinę, co pozwala z przekonaniem rekomendować Radzie Naukowej Instytutu Sztuk Pięknych Wydziału UMCS nadanie panu mgr. Marcinowi Ziółkowskiemu stopnia doktora w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

